

НАУКОВІ ПРАЦІ КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ, СЛУХАЧІВ МАГІСТРАТУРИ

УДК 796:351.74

Є. О. ВОБЛЕНКО,

курсант 2 курсу факультету № 1 Донецького юридичного інституту МВС України

Науковий керівник:

О. П. Цуркан, *викладач кафедри спеціальних дисциплін та фізичного виховання
факультету № 1 Донецького юридичного інституту МВС України*

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Проаналізовано необхідність застосування екстремальних ситуацій в процесі фізичної підготовки майбутніх поліцейських. Розглянуто особливості використання засобів індивідуального захисту та необхідність їх застосування при моделюванні екстремальних ситуацій.

Ключові слова: Національна поліція України, поліцейський, екстремальні ситуації, фізична підготовка.

Забезпечення особистої безпеки кожної людини, суспільства і держави є головним завданням Національної поліції України. Поліцейські виконують численні функції з охорони громадського порядку, боротьби зі злочинністю, забезпечення безпеки дорожнього руху, захисту прав і свобод людини, проголошених Конституцією України. А під час виконання повноважень з охорони громадської безпеки та порядку поліцейським доводиться обмежувати, а інколи й тимчасово позбавляти особистих прав окремих осіб, застосовувати заходи примусу до порушників. При виконання посадових інструкцій поліцейські повинні точно та неухильно дотримуватись встановлених законом допустимих меж заходів примусу. В екстремальній ситуації людина діє на рівні рефлексів, саме тому необхідно під час проведення практичних занять в системі службової підготовки напрацьовувати поведінкову реакцію до автоматизму. Адже фізичні рухи на рівні імпульсів не дають людині часу на усвідомлення страху чи відчуття нерішучості.

Відповідно до наказу МВС України від 26 січня 2016 року № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» можна визначити порядок проведення занять зі спеціальної фізичної підготовки, вона передбачає:

- Загальну фізичну підготовку;
- Тактику самозахисту та особистої безпеки (далі – тактика самозахисту).

Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських:

- рухових якостей та навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій;
- витривалості, швидкісних та силових якостей, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні при його затриманні, у тому числі з подоланням природних та штучних перешкод;
- навику самоконтролю за фізичним станом та станом здоров'я у процесі виконання фізичних вправ;
- практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу тощо [1].

Загальна фізична підготовка опановується поліцейськими самостійно. Заняття із тактики самозахисту проводяться в навчальних групах за місцем служби та на навчальних зборах. Окремі елементи загальної фізичної підготовки, а саме фізичні вправи, що сприяють швидкій адаптації поліцейського до зміни навантажень, відпрацьовуються на заняттях

із тактики самозахисту. Органам (зкладам, установам) поліції дозволяється планувати власні спортивно-масові заходи, які не включені до календарних планів Національної поліції України [1].

Організація професійного навчання поліцейських, зокрема фізичної підготовки, є головним питанням в процесі наповнення кадрового потенціалу підрозділів Національної поліції України. Сучасні умови потребують використання новітніх методів та підходів під час організації та проведенні занять з фізичної підготовки майбутніх поліцейських, а саме моделювання ситуацій, максимально наближених до реальної обстановки, в які можуть потрапити майбутні правоохоронці.

Як зазначено в словнику української мови, моделювання – це створення моделі чогонебудь [2]. Враховуючи загально прийняте визначення, можемо прийти до висновку, що моделювання екстремальної ситуації – є створення умов максимально наближених до реальних, а саме критичних, під час яких людина піддається фізичному та психологічному стресу. Під час застосування екстремальних ситуацій, особливо при підготовці майбутніх правоохоронців, потрібно враховувати рівень їх підготовки та попередню реакцію на ускладнення ситуації. Такі умови необхідно враховувати при організації та проведенні занять з фізичної підготовки, моделюючи екстремальні ситуації як і з урахуванням ускладнення погодних умов, так і зі штучно створених елементів завдання. В свою чергу уваги потребує реакція поліцейських на раптове підвищення рівня звуку, вібрацію та ввімкнення яскравого освітлення, поведінку на зміну оперативної обстановки – появу сторонніх людей, транспортних засобів тощо. Іншою складовою моделювання екстремальних ситуацій під час занять з фізичної підготовки є використання засобів індивідуального захисту, адже навантаження, що відчувають майбутні поліцейські відрізняються від звичайної фізичної активності.

Відсутність комфорту та незручність носіння засобів індивідуального захисту, зокрема бронежилетів, викликають у деяких працівників поліції негативне ставлення до цих засобів захисту та призводять до відмови їх використання. Різні рухи людини у різних видах бронежилетів не однаково впливають на комфортність людини. Використання засобів індивідуального бронезахисту знижує ймовірність поранення та гибелі працівників поліції, але в той же час знижує їх працездатність, сприяє зниженню їх функціональних можливостей [3, с. 71].

Метою застосування екстремальних ситуацій під час проведення практичних занять з фізичної підготовки поліцейських України є напрацювання стійкого алгоритму дій в різноманітних службових ситуаціях. Розуміння необхідності саморегуляції свого емоційного стану, мобілізація вольових зусиль та наявність високого рівня самоконтролю досягається шляхом доведення дій поліцейськими до автоматизму, що особливо є важливим під час застосування поліцейськими заходів примусу визначених Закон України «Про Національну поліцію».

З метою уникнення професійної деформації працівників слід регулярно залучати їх до занять з фізичної підготовки, проводити курси підвищення кваліфікації та тестування інтегрального рівня їх підготовленості. Адже, моделювання екстремальних ситуацій в системі підготовки поліцейських є найважливішим фактором, тому що при тренуванні прийому який доведений до автоматизму, поліцейський може виконати його у будь-якій ситуації, бо його навички проявляються на рефлексорному рівні під час стресових ситуацій.

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо, щоб навчальні програми з самозахисту базувалися на сучасній системі рукопашного бою, яка об'єднує в собі найбільш ефективні прийоми і методики з інших видів єдиноборств. А безпосередньо на заняттях основний акцент робити на професійно-орієнтовану, професійно-прикладну фізичну підготовку, де процес навчання і виховання спрямований безпосередньо на практичні показники, вирішення питань комплексного підходу під час підготовки курсантів, проведення занять у різних, у тому числі нестандартних умовах, з використанням засобів індивідуального захисту, з метою виявлення реального рівня підготовленості майбутніх поліцейських, їх рівня психологічної стійкості та надійності тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16> (дата звернення: 20.03.2018).
2. Словник української мови. URL: <http://vseslova.com.ua> (дата звернення: 20.03.2018).
3. Власенко І. В., Шевченко Т. В. Врахування експлуатаційних якостей бронезилетів у службово-бойовій діяльності поліцейських // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. Харків : ХНУВС, 2017. С. 70–75.

Надійшла до редколегії 16.04.2018

УДК 796.05:351.74(477)

К. С. ГРОЗАН,

курсант третього курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

О. А. Яреценко, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,

доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ВИВЕДЕННЯ З РІВНОВАГИ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА УСПІШНОГО ОБЕЗЗБРОЄННЯ ПРАВОПОРУШНИКА, ОЗБРОЄНОГО НОЖЕМ

Розкрито проблеми підвищення якості навчання прийомам затримання правопорушників, озброєних холодною зброєю шляхом використання відповідних різноманітних спеціально-підготовчих і допоміжних вправ координаційної спрямованості, а також їх впровадження у навчально-тренувальний процес закладів вищої освіти системи МВС України.

Ключові слова: *заходи поліцейського примусу, виведення з рівноваги, спеціально-підготовчі і допоміжні вправи координаційної спрямованості, імітаційне моделювання екстремальних ситуацій в навчальному процесі.*

В умовах складної криміногенної обстановки, характерної для теперішнього часу, провідна роль в забезпеченні громадського порядку належить Національній поліції України. При цьому її працівникам нерідко доводиться вдаватися до застосування заходів поліцейського примусу. Мусимо констатувати, що останнім часом випадки злісної непокори і збройного опору працівникам поліції з боку правопорушників почастишали. Більше того, спостерігаються раптові напади на працівників правоохоронних органів з метою зведення рахунків або заволодіння зброєю. Наявність по-справжньому бойових зіткнень із злочинними елементами свідчить про те, що питання про самозахист працівників поліції сьогодні набуває особливої гостроти. Немає ніякого сумніву в тому, що ефективність виконання при цьому необхідних законних дій майже повністю залежить від рівня спеціальної фізичної підготовленості поліцейських.

Постановка проблеми та аналіз публікацій. У зв'язку з наявністю активного спротиву працівникам поліції з боку правопорушників кількість її працівників, які загинули або отримали поранення при виконанні професійно-службових обов'язків продовжує зростати. Лише за 2017 рік кількість працівників Національної поліції в Україні постраждалих від зіткнень із озброєними правопорушниками перевищило 1500 чоловік. Науковий аналіз результатів оперативно-службової діяльності та надзвичайних пригод, пов'язаних із загибеллю та пораненнями працівників поліції переконливо свідчить про те, що професійно-прикладна фізична підготовленість особового складу поліції не відповідає високим вимогам, що пред'являються до нього. Методичним проблемам щодо підвищення якості навчання курсантів вищих освітніх закладів системи МВС України прийомам